

ሰንበት ዘመስቀል 2010 ዓ.ም.

መስከረም 17 201 ዓ.ም. (9/27/2017)

መዝሙር: ዝንቱ ውእቱ መስቀል ።

**ንባባት: ፩ቆሮ 2:1-12፣ ፩ጴጥ 2:20-ፍ፣ ግ.ሐ. 4:19-31፣ ሉቃ 9:18-28
ዘኅ-ልቅ 21:4-9፣ ፍሊጲስዩስ 2:6-11፣ ግ.ሐ. 2:22-37፣ ዮሐ 3:13-17።**

ምስባክ: 1. ወወሃብኮም ትእምርተ ለእለ ይፈርሁከ፣ ከም ያምስጡ እምገጸ ቀስት፣ ወይድጋኑ ፍቁራኒከ።

2. ወአጽንኦ እግዚአ ለዝንቱ ተሠራዕከ ለነ፣ ውስተ ጽርሕከ ዘኢየሩሳሌም፣ ለከ ያምጽኡ ነገሥት አምኃ። “ኦ አምላኽ ሓይልኻ ግለጽ፣ ስለቲ አብ ኢየሩሳሌም ዘሎ መቐደስካ ነገስታት ውህበት ከምጽኡልካ እዮም” መዝ. 68:28-29።

ቅዱስ ጳውሎስ አብቲ ጽንኩር እዋን ስብከቱ ብንጹር ዝአምኖ ኸሕብር ምስ ደለ “ንሕና ነቲ ዝተሰቐለ ክርስቶስ ኢና እንሰብኽ” (1ቆሮ 1:23) ይብል ነበረ። መስቀል ካብ መጀመርያ አብ እምነት ክርስትና እቲ ዝለዓለ ትርጉም ሒዙ ይርከብ። አብ ስርዓት ሃገርና መስቀል ፍሉይ ክብርን ትርጉምን አልኦ አብ ኩሉ ጸሎታትና ስርዓት ማኅሌታትና መስቀል ንዝክር ንኹሉ ጸሎታትና ብመስቀል ንጅምሮ። አብ ዓመት ክልተ ጊዜ ንዝክሮ፣ ማለት መጋቢት 10 ከምኡ መስከረም 17 ብፍሉይ ጸሎትን ክብርን ዘኪርና ነብዕሎ። መስቀል ንኦሩ ምልክት ተስፋ ንአምላኽ ምሳና ከምዘሎ ክንእምን ዝሕግዘና ፍሉይ ምልክት መንነት እምነትና እዩ።

አብ ታሪኽ ብፍሉይ ነዚ ናይ ሎሚ ብዓል እንተ ረኤና መሰረቱ እዚ ዝስዕብ እዩ።

1. አብ ዝንገር ታሪኽ ብ312 አቢሉ ቊስጢንጢኖስ ምስ ማክሰንጢዩስ ዝብሃል መቐናቕንቱ ንምሉእ ግዝአት ሮማ ንምግዛእ ተዋጊኡ። ቅድሚ ውግእ ምጅማሩ ንሰማይ እንተ ጠመተ መስቀል ምስ ሴፍ ርእዩ ከምዚ ዝብል ቃላት ከአ ርእዩ “በዚ ምልክት እዚ ክትሰዕር ኢኻ”። ቊስጢንጢኖስ በዚ ምልክት ተበራቲዑ ሴፋ ወሲዱ በቲ ጫፉ ሒዙ ምልክት መስቀል ገሩ ንወተሃድራቱ ንውግእ መሪሑ ስዒሩ ናይ ምዕራባዊ መንግስቲ ሮማ ንጉሥ ኮይኑ። አዲኡ ንግስቲ እለኒ ጽንዕቲ ክርስትያን እያ ነራ ንወዳ ቊስጢንጢኖስ ካብ ንእስነቱ ትምህርቲ ክርስቶስ ጽቡቕ ገራ አምሂራቶ። ንሱ ንጉሥ ምስ ኮነ ስደት ክርስትና ደው አቢልዎ ዕላዊ እምነት መንግስቱ ገርዎ። አዲኡ ከአ ግማድ መስቀል አብ ኢየሩሳሌም ኩዕታ አካይዳ ረኺባቶ።
2. ብ335 ዓ.ም. አብ መስከረም 14 ርእሰ አድባራት ቤተ ክርስትያን ብንጉሥ ቊስጢንጢኖስ አብቲ ኢየሱስ ዝተሰቐለሉ ተሰራሓ ተመሪቓ። እዚ ሎሚ እንብዕሎ ዘሎና ናይ እዛ ቤተ ክርስትያን ምርቓ ዝኸሪ እዩ። ቅድምዚ እቲ ቦታ ሃድርያን ዝተባህለ ሮማዊ ንጉሥ ኩሉ አፍሪሱ አብኡ ንአምላኽ ሮማውያን ሸኑስ ምስቲ ንጁቢተር ዝሰርሖ ምስሊ ገሩ አብ ቀራንዮ ሰሪሕዎ እዚ ኸአ ነቲ አብ ከባቢ ዝነበረ ኩሉ ዝፈርስ አፍሪሱ ዝጸሪ አጽርዩ ከም ብሓዲስ ሰሪሕዎ። አብ ዳሕራይ ዓመተታ ቊስጢንጢኖስ ምስ ነገሰ ንግስቲ እለኒ ንመስቀል ክርስቶስ አብቲ ሃድርያን ቤተ መቐደስ ዝሰራሓሉ ኩዕታ አካይዳ ረኺባቶ። ድሕሪ ሰለስተ ሚእቲ ዓመት ንጉስ ፋርስ ኮስሮይስ ዝተባህለ ንኢየሩሳሌም ወሪሩ ሒዙ ነቲ ሓቀኛ መስቀል ንፔርስያ ወሲድዎ። ድሕሪ 14 ዓመት ባዝንትንያዊ ንጉሥ ሄራክልዩስ ዝተባህለ ንንጉሥ ፋርስ ስዒሩ ንመስቀል ክርስቶስ አብ ኢየሩሳሌም

አምጺእም። ብዓቢ ዓጀባን ጽቡቕ አልባሳትን ወርቃዊ ሽልማታትን ተሸሊሙ ንመስቀል አብ መንኲቡ ተሰኪሙ አብታ ቊስጢንጢኖስ ዝሰርሓ ቤተ ክርስቲያን አብ ቀራንዮ ክመልሶ እንከሎ አብ አፍደገ ቤተ ክርስቲያን ምስ በጽሐ ክንቀሳቕስ አይከአለን። ሓደ ዘይርኤ ሓይሊ ምእታው ከሊእዎ ክንቀሳቕስ አይከአለን። በቲ ጊዜ ናይ ኢየሩሳሌም አቡን ዝነበሩ ዘካርያስ ዝተባህሉ ከምዚ ኢሎም ተዛሪቦም “ በዚ ለቢስካዮ ዘሎኻ ዘግይጽ አልባሳካ ካብ ኢየሱስ እቲ ድኻ ምእንቲ ድሕነትና መስቀል ዝተሰከመ ብዙሕ ተፈሊኻ አሎኻ” ስለዚ ክዳውንትኻ ቀይር ኢሎም። ሽዑ ንጉሥ ክዳውንቱ ቀይሩ ምስ ቀረበ ክአቱ ክኢሉ ንመስቀል ከአ አብታ ኢየሱስ ዝተሰቕለላ ቀራንዮ አብኡ መሊስዎ። ነዚ እና ዘኪርና እነብዕል ዘሎና። እዚ እዩ ድሕሪ ባይታ ታሪኽ እዚ ሎሚ እነበዕሎ ዘሎና።

መዝሙር፡ ንትርጉም መስቀል ክገልጽ ከምዚ እናበልና ንዝምር፡-“መስቀል ብሓቂ ድንቂ እዩ፡ አብ ብርቱዕ ነገር ሠናይ ንምግባር ብቐሊል መገዲ የጽንዓና፡ መስቀል ኃጢአት ይምሕር፡ ጻድቃን ካብ ደብረ ልዑል ኃጥእን ካብ ምድሪ ካብ ማእከል ኩኔን ጸውዑ፡ ንኖና ጽዮን ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ማዕበል ሃድአላ፡ ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ደቂ እስራኤል ብእግሪ ተሳገሩ ንሕና ብሓይሊ እዚ መስቀል ረድኤት ከም ዝውሃብ ንአምን፡ መስቀል አብ ማእከል ጸላእቲ ረዲኤትን ኃይልን ጽንዓትን ድኅነትን ምዃኑ ንአምን መስቀል ኃይልናን ጸግዕናን እዩ”።

ዝኽሪ መስቀል፡

ናይ ሎሚ ዝኽሪ መስቀል አብ ሕይወት ነፍስወከፍና ክህሉ ዝግብኦ ርድኢት መስቀል ዘዘኻኸርን አብ መንፈሳዊ ሕይወትና ዕብዮትን ጽንዓትን ክነርእየሉ ዝሕግዘና እዩ። ትርጉም መስቀል ክንፈልጥ አሎና። ቅድሚ ክርስቶስ ምስቃሉ ትርጉም መስቀል መቐጻዕቲ ነቶም ሕጊ ዘፍረሱ ታሕተዎት ዓለት፤ ዓመጽቲ እዩ ነሩ በዚ ኸአ ምልክት ሕፍረት ውርደትን ኮይኑ ዕንቅፋት ንአረመን እዩ ነሩ። ድሕሪ ክርስቶስ ግን ዝዓበየ ምልክት ዓወትን ምሕረትን እዩ። አብ ኩሉ ሕይወት ክርስቲያን መስቀል ዝዓበየ ቦታ አልአ። አብ ኩሉ አብያት ክርስቲያናትና ምልክት መስቀል አሎ። አብ ገዛውትና አብ ዝተፈላለየ አብ ማዕተብና አብ ግንባራትና አብ ክዳውንትና ከምኡ አብ መቐብር አብ ሓደ ቦታ ሓደጋ ዝበዝሐ ምልክት መስቀል ንገብር።

አብ ምጅማር ጸሎትና ብትእምርቲ መስቀል ንጅምሮ፤ ማይ ጸሎት ክንዓትብ ከሎና ምልክት መስቀል ንገብር እዚ ኸአ ንጥምቀትና ከዘኻኸረና ምእንቲ እዩ፤ ሰባትን ካልኦት ነገራትናን ብምልክት መስቀል ንባርኹም፤ ድሕሪ ቅዳሴ ካህን ንህዝቢ ከፋኑ እንከሎ ብጸሎት የፋንዎም። አብ ጊዜ ጸም ፍኖተ መስቀል ንገብር እዚ ኸአ አብ ሕማማትን ስቕለትን ሞትን ክርስቶስ ከዘኻኸረና ምእንቲ እዩ።

ኢየሱስ ንኒቆዲሞስ ዝተባህለ ምሁር ሕጊ መን ምዃኑ ኸገልጸሉ እንከሎ “ብኡኡ ዝአምን ዘበለ ኹሉ ናይ ዘለዓለም ሕይወት ምእንቲ ኺረክብ እምበር ከይጠፍእሲ ከምቲ ሙሴ አብ በረኻ ንተመን ዝሰቐሎ ወዲ ሰብ ድማ ኸምኡ ኪስቀል ይግባእ እዩ” (ዮሐ 3፡14-15) ኢልዎ። እስራኤላውያን ንሕጊ አምላኽ ምስማዕ ምስ አበዩ መቐጻዕቶም ብመርዛማት አትማን ተነኺሶም ክሞቱ ምስ ጀመሩ ተጠዲሶም ምሕረት ምስ ለመኑ እግዚአብሔር ብመሴ ገሩ አብ ባላ ምልክት ስቕለት ተመን ክገብር እሞ አብኡ ዝጠመተ ከም ዝሓወ ነገሮ እሞ ኩሎም አብኡ ዝጠመቱ ይሓውዩ ነሮም። ተመን አብ ባላ ዝተጠቐለለ ምልክት ምሕረት ኮይኑ። ኢየሱስ አብ መስቀል ምስ ኮነ አብኡ ከበረን ልዕል በለን። አብዚ ኢና ዕብዮት ፍቕሪ አምላኽ ክንርኢ እንኽእል።

ናይ ኢየሱስ ስቕለት ክነስተንትን እንከሎና ኣብ ርእስና ኣቲና ንዝገበርናዮ ኃጢአት ካብ ንኣይ ጥራሕ ይጥዓመኒ ኢልና ዝገበርናዮ፣ ትዕቢትና፣ ዘይምዕጋስና ወይ ክንምሕር ክንዕረቕ ቅሩባት ዘይምዃና ክንርኢ ንኽእል። ኣብ መስቀል ክንጥምት ከሎና ብእምነት እንተ ገበርናዮ ከምቲ ናይ እስራኤላውያን ንሕና እውን ካብ ኩሉ ኃጢአትና ክንሓዊ ንኽእል ኢና።

መስቀል ምልክት ዓወት እዩ፣ ቀራንዮ ናይ ዓወት ዘውድና እያ። ኣብኡ ንኹልና ደቂ ሰብ ኣድጊኑና። ነቶም ብሰንኪ ድንቅርንኦም ኣብ ጸልማት ዝነበሩ ብርሃን በሪቕሎም ነቶም ብሰንኪ ኃጢአት ተኣሲሮም ዝነበሩ ኸኣ ነጻ ኣውጺእዎም። ኣብ መስቀል ኢየሱስ ኣእዳዉ ዘርጊሑ እዚ ኸኣ ንምሉእ ዓለም ኣብ ሕቕፉ ክቕበል ኢሉ እዩ።

ቅዱስ ጳውሎስ ኣብ ፊሊጲስቶስ ዝጸሓፉ ነዚ ምስጢር እዚ ትገልጸልና። ኢየሱስ ምእንታና ኢሉ ንርእሱ ኢሚንቲ ገበረ ሥጋና ለቢሱ ብዘይካ ኃጢአት ብኹሉ ከማና መሲሉ “መልክዕ ባርያ ብምውሳድ ብዝሃእ ፍቓዱ ንርእሱ ድኻ ገበረ፣ ንርእሱ ትሕት ብምባል ክሳብ ሞት ኣረ እኳ ደኣ ክሳብ ኣብ መስቀል ሙማት ተኣዘዘ” (ፊሊጲ 2:6- 9) ይብል። ኢየሱስ ብመስቀሉ ከመይ ክነበር ከምዘሎና መዓልቲ መዓልቲ መስቀልና ጸርና ክንስዕቦ ኣርእዩና። ናይ ጳውሎስ ቀንዲ ትምህርቲ ኣብ “ዝተሰቕለ ክርስቶስ” ዘተኮረ እዩ፣ ብመስቀል ከኣ ይምካሕ። ነቲ ዝተሰቕለ ክርስቶስ እንተ ዘይሰበኸኩ ወይለይ ይብል እዚ ንነፍሰወከፍ ክርስትያን መዝሙሩ ክኸውን ይግባእ። እዎ ኣብ ሕይወተይ ንስቕል ኢየሱስ ሰቢኸ እፈልጥዶ ኢልና ንሕልናና ንሕተታ።

ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ፍራንቸስኮስ ብዛዕባ መስቀል ኣብ ዝሃብዎ ትምህርቲ ከምዚ ይብሉ “ክርስትና ብዘይ መስቀል የለን ከምኡ መስቀል ብዘይ ኢየሱስ ክርስቶስ የለን”። መስቀል ምስጢር እዩ፣ ምስጢር ፍቕሪ ኣምላኽ ንርእሱ ዘትሕት፣ ንርእሱ ኢሚንቲ ዝገብር እዎ ንኃጢአት ሰብ ኣብ ርእሱ ወሲዱ ዝዋረድ። ክርስትና ሓደ ኣካል እዩ፣ ኣብ መስቀል ዝደየበ፣ ንርእሱ ንሰብ ከድሕን ኢሉ ዘዋረደ ኢና እንርኢ። መስቀል ዘይብሉ ክርስትና ምሉእ ክርስትና ኣይኮነን ስለዚ ኩሉ ንመስቀሉ ክጸውርን ከፍቕርን ይግብኡ፣ ልዕሊ ኹሉ መስቀልና ኣለሊና ክንክእል ይግብኡና።

በነዲክቶስ XVI ብዛዕባ መስቀል ኣብ ዝጸሓፍዎ “ካብ መስቀል ሓዲስ ሕይወት ይመጽእና” ይብሉ። ክርስቶስ ኣብ መስቀል ንርእሱን ካልኣትን ምንጪ ናይ ሓዲስ ሕይወት ኮይኑ። ኣብ መስቀል ሞት ተሳዒራ። ናይ ኢየሱስ ተኣዘዘ ንሰማያዊ ድላይ ኣብኡ ንኹሉ ሕይወት ኮይኑ።

ኣብቲ መስቀል ኢየሱስ ዝነበረ ዮውሓንስ ወንጌላዊ ከም ዝሕብረና “ኢየሱስ ናዝራዊ ንጉሥ ኣይሁድ” ዝብል ነበሮ እዚ ኸኣ ንግሥነቱ ክሕብር ዝኾነ እዩ። ኢየሱስ ኣብ መስቀል ምስ ደየበ መስቀል ዝፋኑ ገሩ ንዓለም ኣብኡ ስሒብዎ። ካብዚ ምሉእ ብምሉእ ንርእሱ ዝሰውኣላ ቦታ፣ ካብዚ ሓቀኛ ሰማያዊ ፍቕሪ ዝተራእየላ ብናቱ መገዲ ሓቀኛ ንጉሥ ኮይኑ ነጊሱ።

ኣብ መስቀል ክልተ ነገር ተራእዩ ማለት ናይ ኃጢአት ጸልማትን ዘይቅንዑነትን ከምኡ ናይ ኣምላኽ ቅድስና ነዒንትና ንምርኣዩ ክሳብ ዝጽግመና ተራእይ እዚ ኸኣ ልዕሊ ርድኢትና እዩ። እዚ ይኹን እምበር እቲ ሓቂ ናይ ሓዲስ ኪዳን መልእኽትን ኣብ ሕይወት ቅዱስን ከም እንርእዮ እቲ መልእኽቲ እቲ ምስጢር ዘንጸባርቕ ሕይወት ኮይኑ። መስቀል እምብኣር ዓቢ ምስጢር ኣምላኽ ዝተገልጸላ ዓባይ ምስጢር እምነትና እያ።

ኣብ መስቀል ኢየሱስ ዝረኣናዮ ዓቢይ ምልክት ናይ ምሕረት ስራሕ እዩ። ንሱ ንድላይ ኣብኡ ብምልኡ ክሳብ ሞት ተኣዘዘ ኮነ። ናይ ኢየሱስ መስቀል ንነፍሲ ወከፍና ነጻነት ኣምጺኡልና ነጻነትና ኸኣ ንኣምላኽ ምፍቃርን ንሓውና/ሓፍትና ነነድሕድና ምፍቃርን እዩ። እዚ ኸኣ እዩ እቲ

ክብርን ዓወትን መስቀል እንብሎ። አብ ጉዕዞ ሕይወትና ክንደክም ከምኡ ክንፍተን ይክኣል እዩ እዚ ግን ብእምነት መታን ክንዓብን ክንጸንዕን ከምኡ ክንሰብኽ ንግለት እዩ። አብ እምነትና እንተ ጸናዕና ንኃጢአት ክነሸንፍ ከምኡ ንዓወት መስቀል አብ ኩሉ ክነብጽሕ ንኽእል።

በዚ ብሩኽ ዕለት እምብኣር ነፍስወከፍና መስቀልና ጸርና አብ ቀራንዮ ሕይወትና ምስ ኢየሱስ ንስቀል። ሽዑ ካብ ኃጢአትና ክንገዛውን ክነጽሕን ኢና። ኦ ኣምላኽይ መስቀለይ ጸረ ክስዕበካ ሓግዘኒ ንበሎ። መስቀል ክርስቶስ ሎሚ እውን አብ ሕይወትና ንኃጢአት ንቛምታ ንክፍአት ተዓዊትና እንኽእለሉ ጸጋ የውርድልና።

ርሑስ መስቀል በሪቕ ሰላም ምሕረት ዘምጽእ ዘመን ይግበረልና።

አባ ንጉሠ ፍሥሓ